

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД09-.....

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване на изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД09-3194/30.05.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **Превоз на товари – теория** за специалност код **5250501 „Подемно-транспортна техника, монтирана на пътни транспортни средства“**, код **5250601 „Подемно-транспортна, монтирана на пътни транспортни средства“** и код **5250603 „Пристанищна механизация“**, професия код **525050 „Техник по подемно – транспортна техника“** и код **525060 „Монтьор на подемно-транспортна техника“** за професионално направление код **525 „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“** съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2022/2023 година.

X

МАРИЕТА ГЕОРГИЕВА
Заместник-министър на образованието и...

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

за специфична професионална подготовка

по

учебния предмет

ПРЕВОЗ НА ТОВАРИ

теория

Утвърдена със Заповед № РД Г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 525 „МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА, КОРАБИ И
ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА“

ПРОФЕСИЯ:

код: 525050 „ТЕХНИК ПО ПОДЕМНО – ТРАНСПОРТНА ТЕХНИКА“
код 525060 „МОНТЪОР НА ПОДЕМНО-ТРАНСПОРТНА ТЕХНИКА“

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 5250501 „ПОДЕМНО-ТРАНСПОРТНА ТЕХНИКА, МОНТИРАНА
НА ПЪТНИ ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА“
код 5250601 „ПОДЕМНО-ТРАНСПОРТНА ТЕХНИКА, МОНТИРАНА
НА ПЪТНИ ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА“
код 5250603 „ПРИСТАНИЩНА МЕХАНИЗАЦИЯ“

София, 2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма е предназначена за всички професии/специалности от професионалното направление код **525 Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства**, в които по типовите учебни планове се изучава учебният предмет **Превоз на товари**.

В учебната програма е включено учебно съдържание, с овладяването на което се цели учениците да усвоят система от научни знания за отделните видове превози и подвижен състав, основните определения в автомобилния транспорт, видове товари и подвижен състав, елементите на транспортния процес и изисквания при превозване на товарите.

Структурата на учебната програма е подчинена на изискването в началото да се усвои тази част от учебната информация, която служи като научна база за изясняване на останалото учебно съдържание и придобиването на професионални компетенции.

Обучението по предмета има фундаментален характер и се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната подготовка по професията. Формираните професионални компетентности по предмета са основа за провеждане на обучението по останалите предмети от отрасловата и от специфичната професионална подготовка за професиите от посоченото професионално направление.

Едновременно с усвояването на теоретичните знания у учениците се формират навици за техническо мислене, способност за самостоятелна работа, включваща ползването на информационни технологии, справочници и каталози и анализиране на информация.

Обучението се провежда чрез теоретични уроци за нови знания и се организира чрез активно включване на ученика в учебния процес, чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание, чрез анализиране на данни, поставяне на индивидуални и екипни задачи, познавателна дейност: за проучване и синтезиране на информация от различни източници. Учителят използва подходящи образователни техники и различни методи за преподаване в зависимост от методичната единица, като планира и подбира нагледните средства и материали.

Образователно-технологичните модели като е-обучение, веб-уроци, демонстрации, а също и презентации по дадени теми или част от теми, работа с различни източници в интернет, електронни тестове, работни листове, електронни уроци и др. следва да се прилагат с цел постигане оптимален резултат в конкретна учебна ситуация и повишаване мотивацията на учениците за учене.

Във връзка със спецификата на учебния предмет е необходимо обучението да се провежда в специализиран кабинет, оборудван с мултимедия и интернет и онагледен с разнообразни дидактически материали, справочна и техническа литература.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основната цел на обучението по учебния предмет е учениците да придобият необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества) за:

1. Правилата относно работното време на екипажите на превозните средства извършващи превоз на товари и използването на тахографите.
2. Правилата, отнасящи се до превоза на товари; Документи изисквани при превоз на товари на територията на страната и при международен превоз.
3. Факторите, свързани с вида на товара на превозното средство, които оказват влияние върху безопасността на движението. Съоръжения за товарене и разтоварване.
4. Договори за превоз на товари.
5. Изисквания към МПС във връзка с превоза. Обхват на видимостта в зависимост от габаритите.
6. Поведение при пътнотранспортно произшествие и знания за мерките, които трябва да се предприемат във връзка с вида и характера на превозвания товар. Предпазни мерки при свалянето и смяна на колела.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Разпределение на учебното време:

Общият брой часове по учебния предмет Превоз на товари, е определен в специфичната професионална подготовка на типовия учебен план за съответната специалност.

Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в 6 раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя, в зависимост от възможностите и интересите на учениците, методите на обучение и планираната в училищния учебен план разширена професионална подготовка.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН БРОЙ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
I.	ПРАВИЛА ОТНОСНО РАБОТНОТО ВРЕМЕ НА ЕКИПАЖИТЕ НА ПРЕВОЗНИТЕ СРЕДСТВА И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ТАХОГРАФИТЕ	2
1.	<p>Регламент на (ЕО) № 561/ 2006 , относно времето за управление и времето за почивка на водачите</p> <p>Обща продължителност на времето за управление между две дневни почивки или между една дневна и една седмична почивка. Обща продължителност на времето за управление за период от две последователни седмици. Продължителност на прекъсванията на управлението. Дневна и седмична почивка на водача. Компенсиране намаляването на дневните и седмичните почивки. График за работата на екипажите.</p>	1
2.	<p>Регламент (ЕИО) №165/2014 за използването на контролните уреди за регистриране на данните за движението на автомобилите и работата на екипажите (тахографи).</p> <p>Поставяне и смяна на тахографски лист. Настройване на часовника. Превключвателни механизми (време на управление, време на работа, време на разположение, време на изчакване, прекъсвания в управлението на автомобила и др.). Попълване на тахографския лист.</p> <p>Задължения на водача при неизправност в тахографа, възникнала по време на движение. Съхранение на тахографските листа. Транспортни операции извън ЕО по AETR.</p>	1
II.	ПРАВИЛА, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ПРЕВОЗА НА ТОВАРИ ДОКУМЕНТИ, ИЗИСКВАНИ ПРИ ПРЕВОЗ НА ТОВАРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА И ПРИ МЕЖДУНАРОДЕН ПРЕВОЗ	2
1.	<p>Правила, отнасящи се до дейността.</p> <p>Лицензиране. Лиценз за извършване на превоз на товари на територията на Р България и Общността. Изисквания за издаване на лиценз по смисъла на Търговския закон. Изисквания към водачите (физическа и психологическа годност). Задължителни застраховки. Гранични формалности. Контрол, административно-наказателна отговорност.</p>	1

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН БРОЙ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
2.	Документи, изисквани при превоз на товари на територията на страната и при международен превоз на товари. Лицензия. Разрешително. Пътен лист. Застраховки. Документи за ППС. Документи за товара. Документи за водача.	1
III.	ФАКТОРИ, СВЪРЗАНИ С ВИДА НА ТОВАРА НА ПРЕВОЗНОТО СРЕДСТВО, КОИТО ОКАЗВАТ ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО. СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТОВАРЕНЕ И РАЗТОВАРВАНЕ	2
1.	Фактори, свързани с вида на товара на превозното средство, които оказват влияние върху безопасността на движението; особености на различните видове товари (опасни товари, живи животни, лесноразваляеми продукти). Специфични особености при превоз на различните видове товари (течности). Превоз на живи животни съгласно изискванията на Регламент ЕО №1/2005. Превоз на лесноразваляеми продукти съгласно Спогодбата по АТР. Превоз на опасни товари.	
2.	Съоръжения за товарене и разтоварване. Устройства за товарене на стоката. Устройства за обработка на стоката (контейнери, палети и др.). Разпределение на товара (натоварване на ос). Блокиране и осигуряване на товара.	
IV.	ДОГОВОРИ ЗА ПРЕВОЗ НА ТОВАРИ	1
1.	Основни видове договори за превоз на товари съгласно ЗАвП. Задължения на водача. Данни, които трябва да съдържа товарителницата. Условия за натоварване, подреждане на товара и разтоварване. Предаване и приемане на товара.	
2.	Отговорност на водача по отношение на получаването, превоза и доставянето на товара в съответствие с договорените условия. Състояние на товара и опаковката. Срокове на доставка. Обезщетения при цялостна или частична повреда.	

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН БРОЙ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
V.	ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МОТОРНИТЕ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА (МПС) ВЪВ ВРЪЗКА С ПРЕВОЗА. ОБХВАТ НА ВИДИМОСТТА В ЗАВИСИМОСТ ОТ ГАБАРИТИТЕ	2
1.	Норми във връзка с теглото и размерите на превозните средства. Норми във връзка с максимална маса на различните товарни автомобили. Норми във връзка с максималното натоварване на ос на различните товарни автомобили. Допустима максимална широчина и допустима максимална височина. Норми във връзка с максимална дължина на различните товарни автомобили. Условията и реда за движение на извънгабаритни ППС (превоз с извънгабаритни ППС, ред за издаване на разрешителни, сигнализиране, съпровождане).	
2.	Устройствата за ограничаване на скоростта. Принцип на действие. Използване ограничителите на скоростта.	
3.	Обхват на видимостта в зависимост от габаритите на превозното средство. Мъртви зони. Уязвими участници в движението.	
VI.	ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ПЪТНОТРАНСПОРТНО ПРОИЗШЕСТВИЕ И ЗНАНИЯ ЗА МЕРКИТЕ, КОИТО ТРЯБВА ДА СЕ ПРЕДПРИЕМАТ ВЪВ ВРЪЗКА С ВИДА И ХАРАКТЕРА НА ПРЕВОЗВАНИЯ ТОВАР. ПРЕДПАЗНИ МЕРКИ ПРИ СВАЛЯНЕТО И СМЯНА НА КОЛЕЛА	2
1.	Поведение при пътнотранспортно произшествие (ПТП) и знания за мерките, които трябва да се предприемат във връзка с вида и характера на превозвания товар. ПТП с участието на МПС, превозващо опасен товар. Леснозапалими товари.	
2.	Предпазни мерки при смяна колелата на автомобила. Осигуряване на автомобила против потегляне. Сигнализиране на участъка при смяна на колелото.	

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН БРОЙ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
3.	Разчитане на пътна карта, планиране на маршрута, електронни системи за навигация. Проследяване на определен маршрут в пътна карта. Електронен пренос на данни в автомобилния транспорт.	
	ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ:	11

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В резултат от обучението ученикът трябва да притежава следните знания, умения и компетентности:

да знаят:

- правилата относно работното време на екипажите на превозните средства и използването на тахографите;
- правилата, отнасящи се до превоза на товари;
- документите, изисквани при превоз на товари на територията на страната и при международен превоз на товари;
- факторите, свързани с вида на товара на превозното средство, които оказват влияние върху безопасността на движението;
- съоръженията за товарене и разтоварване;
- основните видове договори за превоз на товари;
- отговорността на водача по отношение на получаването, превоза и доставянето на товара в съответствие с договорените условия;
- условията за натоварване, подреждане и разтоварване на товара;
- изисквания към МПС във връзка с превоза;
- обхвата на видимостта в зависимост от габаритите на МПС;
- поведението на водача на МПС при пътнотранспортно произшествие;
- предпазните мерки при свалянето и смяна на колелата на МПС;

да могат да:

- прилагат задълженията на водача относно данните, които трябва да съдържа товарителницата;
- предават и приемат товар;

- спазват мерките, които трябва да се предприемат във връзка с вида и характера на превозвания товар.

компетентности:

- комуникативност;
- трудова дисциплина и отговорност;
- работа самостоятелно и в екип;
- логично мислене;
- проявява настреманост към професионално усъвършенстване и кариерно развитие.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Дилян Дилянов. Професионална гимназия по транспорт, гр. Русе.
2. инж. Боян Цветков. Професионална гимназия по транспорт, гр. Русе.
3. инж. Тодор Жеков. Професионална гимназия по транспорт, гр. Русе.
4. инж. Красимир Атанасов Андреев. Поликар Русе ООД гр. Русе.
5. инж. Георги Димитров. Ес Еф Ей Ритейл – Русе ЕАД, гр. Русе.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Закон за автомобилните превози (ДВ, бр. 82/1999 г., бр. 11/2002 г.);
2. Наредба № 12 за изискванията за задължителна употреба на контролните уреди за регистриране на данните за движението на автомобилите и работата на екипажите, както и функционалните и техническите изисквания към тях (ДВ, бр.1/2003 г.);
3. Наредба № 11 за международен автомобилен превоз на пътници и товари (ДВ, бр. 108, 2002 г.);
4. Наредба № 33 за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България (обн. ДВ, бр. 101/99 г.);
5. Наредба № 11 за движение на извънгабаритни и тежки пътни превозни средства (ДВ, бр. 65/2001 г.);
6. Регламент № 561/2006 на европейския парламент и на съвета за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт;
7. Конвенция за договора за международен автомобилен превоз на товари (CMR);
8. Европейска конвенция за защита на животните по време на международен превоз;
9. Европейска спогодба за превоз на лесноразвалящи се хранителни продукти (АТР).

10. Интерактивно учебно помагало за кандидат – шофьори кат. С „Зебра Сист“,
2021.

ПРОЕКТ